

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

- Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Struktura:
 - § 1
 - § 2
 - § 3 Poplatníci pojistného
 - § 4 Pojistné
 - § 5 – 7 Vyměřovací základ, rozhodné období
 - § 8 – 25 Odvod pojistného
 - § 26 – 33 Ustanovení přechodná a závěrečná
- Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Poplatníci pojistného

- Zaměstnanci
- Zaměstnavatelé
- Osoby samostatně výdělečně činné

Vyměřovací základ

- – úhrn příjmů, které jsou předmětem DPFO a nejsou od této daně osvobozen a které mu zaměstnavatel zúčtoval, max. VZ 1 701 168 Kč / rok
- Zaměstnavatel** – úhrn vyměřovacích základů jeho zaměstnanců
- OSVČ**: 50 % (příjmů – výdajů) – stanoven minimální a maximální vyměřovací základ

Sazba pojistného

- Zaměstnanec** – % z vyměřovacího základu
- Zaměstnavatel** – % z vyměřovacího základu (2,1 % nemocenské pojištění, 21,5 % důchodové pojištění, 1,2 % státní politika zaměstnanosti)
- OSVČ** – % z vyměřovacího základu

I. zaměstnavatel, zaměstnanec

- Za výpočet pojistného je zodpovědný
- Vypočte, srazí a odvede pojistné za zaměstnance z jeho příjmu + vypočte a odvede pojistné, které je povinen platit za zaměstnance
- Pojistné se odvádí za jednotlivé kalendářní měsíce na účet příslušné OSSZ
- Splatnost je od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce (za den platby je považován den připsání pojistného na účet OSSZ), při platbě v hotovosti lze v jednom dni u příslušné OSSZ zaplatit max. 10 000 Kč

Příklad 1 – Pojistné na sociální zabezpečení

Hrubá mzda zaměstnance za listopad je 29 000 Kč. Vypočtete pojistné na sociální zabezpečení, které bude platit zaměstnanec. Jak velkou částku bude platit za svého zaměstnance zaměstnavatel. Zaměstnanec pracuje na základě pracovní smlouvy.

Příklad 2 – Pojistné na sociální zabezpečení

Pekárna má celkem 5 zaměstnanců, jejichž měsíční hrubá mzda je uvedena v tabulce. Vypočtete pojistné na sociální zabezpečení z těchto příjmů za daný kalendářní měsíc.

Hrubá mzda	Pojistné zaměstnance
14 200	
15 507	
21 900	
29 000	

- DPP do Kč / měsíc – bez účasti na SZ
- DPČ do Kč / měsíc – bez účasti na SZ

Příklad 3 – Dohoda o provedení práce

Paní Pavla vypomáhá v prodejně potravin (uzavřela dohodu o provedení práce). Její měsíční odměna za únor byla:

- a) 5 000 Kč
- b) 10 100 Kč

Určete, v jak velké bude v obou případech pojistné na sociální zabezpečení, které bude zaměstnanci strženo ze mzdy.

Příklad 4 – Dohoda o pracovní činnosti

Pan Tomáš uzavřel dohodu o pracovní činnosti na období 1.10. až 10.10.. Vypočtete, jak velké pojistné na sociální zabezpečení bude z tohoto příjmu vyplývat, pokud jeho odměna bude:

- a) 2 000 Kč
- b) 7 000 Kč

Penále

- 0,05 % z dlužné částky za každý následující den po dni splatnosti pojistného, při povolení platby ve splátkách je 0,025 %
- Zaokrouhluje se na celé Kč nahoru
- Prominutí penále – částečně, plně

Pokuta

- Může být uložena až do Kč
- Např. nejsou používány předepsané tiskopisy, nepřeložení přehledu OSSZ, nejsou uschovávány záznamy pro stanovení a odvod pojistného
- Promlčecí doba – 3 roky

Pořadí plateb

- Nejstarší nedoplatek pojistného
- Běžná platba pojistného
- Penále
- Pokuty
- Přírážky k pojistnému

Přeplatek

- na pojistném se vrací plátcí pojistného do **5 let** po uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl, pokud není jiného splatného závazku vůči okresní správě sociálního zabezpečení
- Správa SZ vrací přeplatek do 1 měsíce od žádosti o vrácení přeplatku nebo od zjištění přeplatku

Příklad 5 – Dohoda o pracovní činnosti

Jazyková škola, s.r.o. uzavřela s panem A dohodu o pracovní činnosti od 2.9.2021 do 4.9.2021. Výše odměny činí 2 000 Kč. Od 24.9.2021 do 27.9.2021 uzavřela se stejným zaměstnancem dohodu o pracovní činnosti se sjednanou odměnou 2 000 Kč. Určete výši pojistného na sociální zabezpečení.

Příklad 6 – Pracovní smlouva

Železniční společnost s.r.o. a zaměstnanec uzavřeli pracovní smlouvu od 10. 10. 2021 do 15. 10. 2021. Sjednaná výše odměny je 5 000 Kč. Určete výši pojistného na sociální zabezpečení.

Jak by se změnilo řešení, pokud by byla uzavřena dohoda o provedení práce, resp. dohoda o pracovní činnosti

Příklad 7 - Pojistné

Pracovní poměr generálního ředitele společnosti Media byl ukončen 31.10.2021. V měsíci listopadu obdržel čtvrtletní odměnu 7 000 Kč. Určete, zda daný příjem podléhá pojistnému na sociální zabezpečení.

Příklad 8 – Pojistné na SZ

Dopravní podnik a.s. uzavřel dohodu o provedení práce od 1.7. do 31.8.. Sjednaná výše odměny byla stanovena na 20 000 Kč, s tím, že za měsíc červenec bylo vyplaceno 10 000 Kč, za měsíc srpen bylo vyplaceno 10 000 Kč. Stanovte výši pojistného na sociální zabezpečení.

Příklad 9 – Dohoda o provedení práce

Dopravní podnik a.s. uzavřel dohodu o provedení práce od 1.7.2021 do 31.8.2021. Sjednaná výše odměny byla stanovena na 20 000 Kč, s tím že celá částka je zúčtována do měsíce srpna.

Příklad 10 – Odstupné a pojistné

Zaměstnanec Letiště, a.s. obdržel výpověď z organizačních důvodů dle zákoníku práce. Zaměstnanec obdržel odstupné ve výši trojnásobku průměrného měsíčního výdělku, tj. 62 000 Kč. Určete, zda tento příjem podléhá pojistnému na sociální zabezpečení.

Příklad 11 – Odstupné a pojistné

Zaměstnanec Letiště, a.s. podal výpověď bez udání důvodu po 11 letech zaměstnání u Letiště a.s.. Letiště a.s. a zaměstnanec si při nástupu do zaměstnání dohodli, že pokud bude u něj uvedený zaměstnanec zaměstnán alespoň 10 let, poskytne mu zaměstnavatel při skončení pracovního poměru odstupné 150 000 Kč.

II. OSVČ

- Zahájení (ukončení, pozastavení) podnikání je OSVČ povinna oznámit nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nastala skutečnost, která zakládá tuto povinnost.
- Zálohy jsou splatné vždy od 1. do posledního dne daného kalendářního měsíce.
- Za den platby je považován až den, kdy platba došla na účet OSSZ

OSVČ – HLAVNÍ ČINNOST

- Vyměřovacím základem u osob samostatně výdělečně činných je 50 % příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení
- Minimální vyměřovací základ** – (roční) – Kč, měsíční Kč (1/4 průměrné měsíční mzdy), minimální zálohaKč
- Maximální vyměřovací základ** – Kč (48 násobek průměrné mzdy v NH)
- Sazba pojistného je % z vyměřovacího základu

Příklad 12

Pojištěnec – OSVČ dosáhl za rok 2021 příjmů ze samostatné činnosti 950 000 Kč, výdaje na dosažení, zajištění a udržení byly 500 000 Kč. Určete, zda má pojištěnec přeplatek nebo nedoplatek na pojistném. Vycházejte, ze skutečnosti že zálohy na rok 2021 byly placeny z minimálního vyměřovacího základu (pro zjednodušení předpokládejte stejnou částku každý měsíc)

Zálohy na r. 2021

Vyměřovací základ:

Sazba: 29,2 %

Měsíční záloha:

Celkem zapláceno na zálohách

Přeplatek nebo nedoplatek?

- $(950\ 000 - 500\ 000) \times 0,5 = 225\ 000$ Kč
- Minimální roční vyměřovací základ:
- Skutečný vyměřovací základ =
- Pojistné:
- Nedoplatek

OSVČ – VEDLEJŠÍ ČINNOST

- zaměstnání zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců
- přiznání starobního důchodu,
- nárok na invalidní důchod
- nárok na rodičovský příspěvek, mateřskou
- Nezaopatřené děti - do 26 let, pokud se soustavně připravuje na budoucí povolání)
- ...

- Minimálním vyměřovacím základem** u osob samostatně výdělečně činných pro vedlejší činnost je nejméně 10 % průměrné mzdy v NH - roční minimální vyměřovací základ Kč, měsíční Kč (minimální záloha Kč)
- Sazba pojistného je 29,2 % z vyměřovacího základu

- Pokud je samostatná výdělečná činnost vedlejší činností a zároveň rozdíl mezi příjmy a výdaji za rok 2021 vyjde nižší než **Kč**, není za rok 2021 účast na pojištění => Nemusí se proto v roce 2022 platit měsíční zálohy až do podání přehledu za rok 2022

Příklad 13

Pan Petr je starobním důchodcem, kromě toho se zabývá prodejem zemědělských přebytků (prodej ovoce a zeleniny). Za rok 2021 dosáhl příjmů ve výši 150 000 Kč, výdaje na dosažení, zajištění a udržení činily 70 000 Kč. Předpokládejte, že na rok 2021 platil pan Petr zálohy na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v minimální výši. Vypočítejte, zda má přeplatek nebo nedoplatek na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za rok 2021 a stanovte novou výši záloh na rok 2022.

Zaplacené zálohy:

$\frac{1}{2}$ z Příjmy – výdaje (2021) =

Vypočtený vyměřovací základ (roční) =

Minimální vyměřovací základ (roční) =

Pojistné r. 2021 =

Přeplatek =

Zálohy na r. 2022

Příklad 14

OSVČ vykonává tuto činnost jako hlavní. Za rok 2021 dosahuje příjmů 999 000 Kč, celkové výdaje jsou 510 000 Kč, výdaje daňově uznatelné 500 000 Kč. OSVČ uplatňuje skutečné výdaje.

Na základě podaného přehledu o příjmech a výdajích platí v roce 2021 měsíční zálohu 2 995 Kč.

OSVČ darovala nemocnici 2 000 Kč, na úrocích z hypotečního úvěru zaplatila 40 000 Kč. Tyto uvedené položky uplatňuje jako NČZD v daňovém přiznání za rok 2021 ke snížení základu daně.

Úkoly:

- I. Vytvořte přehled o platbě záloh za rok 2021
- II. Vypočítejte výši pojistného na sociální zabezpečení za rok 2021
- III. Určete, zda má OSVČ přeplatek nebo nedoplatek na pojistném
- IV. Stanovte novou výši zálohy OSVČ pro rok 2022

Přehled o zálohách

Leden

Únor 2 995 Kč

Březen 2 995 Kč

Duben 2 995 Kč

Květen 2 995 Kč

Červen 2 995 Kč

Červenec 2 995 Kč

Srpen 2 995 Kč

Září 2 995 Kč

Říjen 2 995 Kč

Listopad 2 995 Kč

Prosinec 2 995 Kč

Celkem zálohy =

II.

Pojistné za rok 2021

Vyměřovací základ =

Minimální VZ = 106 332 Kč

Pojistné =

III.

Zaplacené zálohy =

Doplatek =

IV.

Příklad 15

Pan Tomáš je studentem prezenční formy magisterského studia (je mu 24 let). Studentem je po celý rok 2021.

V lednu 2020 začal podnikat v oblasti nákupu a prodeje PC (za minulé období činil rozdíl mezi příjmy a výdaji 42 500 Kč)

Příjmy z podnikání za rok 2021 byly ve výši 110 000 Kč, výdaje na dosažení, zajištění a udržení 66 000 Kč. Vypočtete výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za rok 2021.

Vedlejší činnost

Příjmy – výdaje za r. 2020:

Příjmy – výdaje za r. 2021: